

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Lausunto 35/1996 vp

Hallituksen esitys 172/1996 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 22 päivänä loka-kuuta 1996 hallituksen esityksen 172/1996 vp laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, kuntoutusrahalain 31 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Pekka Humalto sosiaali- ja terveysministeriöstä ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuslain päivärahasäännöksiä muutettaviksi siten, että ne mahdollistavat entistä paremmin lapseksiottamisesta ja keskoslapsen syntymästä perheelle aiheutuvien erityistarpeiden huomioon ottamisen. Oikeus isyyssrahaan lapsen syntymän yhteydessä olisi äitiysrahakaudella. Lisäksi ehdotetaan, että niissä päivärahaperusteisissa etuuksissa, jotka lasketaan palkan perusteella, otetaan vuoden 1997 osalta huomioon työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun 4,5 prosentin ansiotasoa alentava vaikutus. Samoin ehdotetaan, että kuntoutusrahan vähimmäismäärään ei tehdä indeksitarkistusta. Myöskään sairaus- ja vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan vähimmäismäärää ei korotettaisi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioesitykseen. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1.1.1997.

Esityksen säätämisjärjestysperustelujen mukaan indeksitarkistuksen toteutumatta jäämistä

ei voi pitää olennaisena puuttumisena perustoimeentulon turvaan. Lakiehdotukset eivät heikennä hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentissa tarkoitettua perustoimeentulon turvaa. Tämän vuoksi lakiehdotukset voidaan esityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

Valiokunnan kannanotot

Sairausvakuutuslakiin ehdotetut muutokset lapseksiottamisesta ja keskoslapsen syntymisestä perheelle aiheutuvien erityistarpeiden huomioon ottamisesta päivärahasäännöksissä merkitsevät sellaista hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentissa tarkoitettua perustoimeentuloturvan edelleen kehittämistä, joka edistää sanotun perusoikeuden toteutumista.

Toisen lakiehdotuksen mukaista indeksitarkistuksesta luopumista kuntoutusrahan vähimmäismäärään on arvioitava hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentin kannalta (PeVL 15/1995 vp). Indeksitarkistuksen luopumisen vaikutus kyseisen etuuden määrään on sinänsä suhteellisen pieni. Ehdotettu lainsäädäntötoimi ei valiokunnan käsityksen mukaan merkitse, että perustoimeentuloturvan taso muodostuisi hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentin vastaiseksi.

Edellä mainitussa lausunnossa valiokunnan keskeisin valtiosääntöoikeudellinen arviointi kohdistui siihen, missä määrin hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentin alaan kuuluvan etuuden, sairauspäivärahan, suuruus ja viime kädessä saamisoikeuskin voitiin sitoa henkilön työtuloihin. Samassa yhteydessä valiokunta piti valtiosääntöoikeudellisesti ongelmattomana nyt käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyvän kolmannen lakiehdotuksen kaltaista ehdotusta, joka koskee palkansaajien erityismaksujen huomioon ottamista työtuoperusteisissa päivärahaetuuksissa. Valiokunta uudistaa aikaisemman kantansa siitä, että

tällainen lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ville Itälä /kok, varapuheenjohtaja Johannes Koskinen /sd, jäsenet Gunnar Jansson /r, Ulla Juurola /sd, Anneli Jäätteenmäki /kesk, Marjut Kaarilahti /kok,

Heikki Koskinen /kok, Risto Kuisma /sd, Osmo Kurola /kok, Johannes Leppänen /kesk, Paavo Nikula /vihr, Riitta Prusti /sd, Jorma Rantanen /sd ja Maija-Liisa Veteläinen /kesk sekä varajäsen Vuokko Rehn /kesk.

*että lakiehdotukset voidaan käsitellä
valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.*